

**Základní škola a Mateřská škola Zlonice, okres Kladno
Komenského 305, 273 71 Zlonice**

**Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Montessori vzdělávací program**

Vzhůru do nekonečna

*"Duše dítěte je bohatá, velká, nezměrná jako rozsáhlý
neznámý světadíl. Pokud jí chceme rozumět, je třeba ji
objevit."*

Maria Montessori

Obsah

Obsah

1. Identifikační údaje o mateřské škole.....	3
3. Podmínky vzdělávání.....	4
3.1 Věcné podmínky.....	4
3.2 Životospráva.....	4
3.3 Psychosociální podmínky.....	5
3.4 Organizace.....	6
3.5 Řízení mateřské školy.....	6
3.6 Personální a pedagogické zajištění.....	7
3.7 Spoluúčast rodičů.....	7
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	7
4. Organizace vzdělávání.....	8
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	8
5. 1. Dlouhodobé cíle.....	9
6. Vzdělávací obsah.....	10
6.1. Principy vzdělávání Marie Montessori.....	10
6.2. Vzdělávání v mateřské škole Montessori.....	12
6.2.1. Praktický život.....	12
6.2.2 Smyslová výchova.....	15
6.2.3. Jazyk.....	16
6.2.4 Matematika.....	18
6.2.5 Poznáváme svět.....	20
7. Klíčové kompetence.....	23
8. Evaluační systém a pedagogická diagnostika.....	24

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy	Základní škola a Mateřská škola Zlonice, okres Kladno
Adresa školy	Komenského 305, Zlonice, 273 71
IČO	70989711
Bankovní spojení	115-7622890257/0100
DIČ	CZ 70 98 97 11
Telefon/fax	312 592 159, 312 591 108, fax 312 591 108
E-mail	zs.zlonice@seznam.cz
Adresa internetové stránky	www.zszlonice.cz
Právní forma	příspěvková organizace
Zařazení do sítě škol	
Název zřizovatele	Městys Zlonice, Náměstí Pod Lipami 29, 273 71
Telefon/fax	312 591 101
E-mail	o.zlonice@email.cz
IZO ředitelství	102 102 716
Vedoucí a hospodářští pracovníci	Mgr. Bc. Jan Tůma, MBA ředitel školy Mgr. Jana Linhartová, zástupkyně ředitele,

Platnost dokumentu od: 01. 09. 2025

Podpis ředitele školy:

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola pracuje podle programu a principů Marie Montessori od roku 2023.

Mateřská škola je jednotřídní s kapacitou 24 dětí ve věku 3 - 6 let. Děti pracují společně ve věkově smíšené třídě.

Mateřská škola sídlí v zrekonstruovaném přízemním objektu, stranou od hlavní silnice, ale v dostupné blízkosti od centra a hlavní budovy školy. Objekt MŠ byl postaven v roce 1979. Výhodou je prostorná, přehledná zahrada, která umožňuje přístup přímo z budovy školy. Součástí MŠ je i ŠJ - výdejna. Vnitřní prostory jsou opravené, útulné a nově vybavené. Výchova a vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu Marie Montessori v návaznosti na Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Prostorové uspořádání a vybavení MŠ vychází z principů Marie Montessori a vyhovuje věkově heterogenní skupině dětí. Třída je vybavena tak, aby se rozvíjel dětský duch, s přihlédnutím k jednotlivým senzitivním obdobím. Prostory tříd jsou rozčleněné na části pro pohyb, spontánní hry a na koutky podle oblastí.

Materiály a pomůcky jsou umístěny v nízkých otevřených policích, aby si děti na všechny dosáhly samy a mohly si je samostatně vybírat.

Výtvary a výrobky si děti zakládají do svých šanonů. Rodiče do nich mohou kdykoliv nahlížet, a informovat se tak o práci svého dítěte.

3.2 Živospráva

Dětem je poskytována zdravá a vyvážená strava s dostatečným přísunem ovoce a zeleniny. Skladba jídelníčku je pestrá, mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány potřebné intervaly. Pitný režim je zajištěný po celý den. V jídelníčku je uváděno složení pokrmů i s označením alergenů. V případě speciálního dietního omezení dítěte na základě lékařské zprávy, domlouvá

vedoucí stravování a pedagog individuálně se zákonným zástupcem dítěte možný postup.

Děti využívají sebeobslužný způsob svačin a částečně obědů. Samy prostírají, podílí se na přípravě svačin, pití si nalévají z malých džbánek. Při obědě si nalévají polévku, učí se odhadnout množství ke konzumaci.

V kuchyňce děti mohou mýt nádobí a učit se aktivity (pod dohledem pedagoga) jako je krájení, loupání, strouhání ovoce a zeleniny.

Pobyt venku je přizpůsoben vnějším podmínkám. Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku. V teplých dnech se program a činnosti přenášejí ven.

Je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku. Děti, které nemají potřebu spánku, nejsou ke spánku nuceny, relaxují v klidové poloze za poslechu pohádky a hudby.

Je zajištěn pravidelný rytmus a řád. Rodiče mohou přivádět děti a vyzvedávat si je podle stanoveného harmonogramu nebo dle domluvy.

3.3 Psychosociální podmínky

Učitel v Montessori prostředí je hlavně průvodce dětí a pozorovatel, vede děti ke klidu, komunikaci, spolupráci, trpělivosti, zodpovědnosti samostatnosti a vnitřní disciplíně. Vytváří harmonické a bezpečné prostředí, kde se dětem dostává jasných a srozumitelných pokynů na základě rovnosti a přátelství. Naplňuje základní potřeby dětí a zároveň respektuje jejich individuální potřeby. Denní řád je na to dostatečně pružný a umožňuje učiteli na potřeby dětí reagovat a na základě vědeckého pozorování podle Marie Montessori je citlivě provázet jejich senzitivními fázemi, respektovat jejich rozhodnutí a podporovat jejich celkový rozvoj. Tímto přístupem uplatňuje principy Marie Montessori v plné šíři.

Důležitou roli v tomto procesu hraje potřeba místa, svobody, ale zároveň Montessori prostředí dodává dětem bezpečí v podobě řádu a pravidel. Každé dítě je unikátní a vyvíjí se svým tempem. Učitel provádí děti citlivě, dopřává jim potřebný čas a klid, aby se mohly v Montessori prostředí rozvíjet ve všech svých senzitivních fázích. Naším cílem je bezpečné a přátelské prostředí pro děti i rodiče.

Nově přijaté děti postupně adaptujeme, aby získaly důvěru a cítily se bezpečně, ony i jejich rodiče.

Každá adaptace dítěte je individuální a vychází ze zralosti dítěte na odloučení od rodiče. Rodiče podle svých časových možností mohou trávit v MŠ čas se svým dítětem a postupně prodlužovat dobu, kdy je dítě v MŠ samo.

3.4 Organizace

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na potřeby dětí. Způsob organizace výchovně vzdělávací práce je zakotven v systému Montessori pedagogiky. Umožňuje dětem pracovat v promyšleném připraveném prostředí, které děti podněcuje k učení, samostatnosti a nezávislosti. Má tedy určitý rytmus, řád a je velmi flexibilní. Děti mají dostatek prostoru na práci i hru a mají možnost všechno dokončit nebo se k tomu později vrátit. Pracují svým tempem. Průvodci vycházejí z potřeb a senzitivních fází dětí na základě vědeckého pozorování dle Marie Montessori.

Do denního programu jsou pravidelně zařazovány pohybové aktivity. Každodenně je zařazován pobyt a volný pohyb dětí venku i za nepříznivého počasí. Pouze v extrémním počasí (silný vítr, mráz, inverze) se nahrazuje pobyt venku pohybovou aktivitou uvnitř mateřské školy.

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny a uvedeny v náplni práce. Snahou je vytvářet důvěrné a tolerantní prostředí, kde je všem zaměstnancům ponechán dostatek pravomocí a kde je respektován jejich názor. Všichni pedagogičtí pracovníci tvoří tým a zvou ke spolupráci rodiče. Pokud se vyskytnou výchovně vzdělávací problémy, mateřská škola spolupracuje s příslušnými odborníky (Pedagogicko-psychologická poradna...). Vedení školy dbá na vytváření prostředí vzájemné důvěry, otevřenosti a přátelství. Ředitel preferuje týmovou práci a vzájemnou spolupráci.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Všichni učitelé mají předepsanou kvalifikaci a ti, jimž část chybí, si ji průběžně doplňují. Totéž platí rovněž u montessoriovského vzdělání, které je pro práci v naší mateřské škole podstatné.

Odbornou způsobilost si zaměstnanci mateřské školy pravidelně rozšiřují v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, dalších Montessori kurzů a seminářů, studiem odborné literatury a účastí na vzdělávacích kurzech.

Pracovní doba a jejich služby jsou zorganizovány tak, aby byla vždy zajištěna bezpečnost dětí a jejich optimální pedagogická péče a dostačující pedagogický přesah. Spolupráce pedagogů funguje na základě společně vytvořených pravidel, společných pravidelných schůzek.

3.7 Spoluúčast rodičů

Jsme otevřenou mateřskou školou. Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole. Spolupráci s rodiči chápeme na základě partnerství. Otevřeným a vstřícným jednáním navazujeme s rodiči oboustrannou důvěru a ochotně s nimi spolupracujeme.

Rodiče informujeme o pokrocích případně stagnaci dítěte. Pokud mají rodiče zájem, domlouváme se na společném postupu při výchově a vzdělávání dítěte v rámci konzultací.

Zaměstnanci školy nezasahují do života a soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávací systém Montessori je velmi vhodně uzpůsoben myšlence společného vzdělávání všech dětí bez ohledu na jejich speciální vzdělávací potřeby, zajišťuje diferenciaci, individualizaci, osvojování specifických dovedností se zaměřením na samostatnost, sebeobsluhu a hygienické návyky.

Pokud naši MŠ navštěvuje dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, má právo na bezplatné poskytování podpurných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpurná opatření prvního stupně nabízíme bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). IVP zpracovává škola na základě doporučení PPP. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňujeme individuální možnosti každého jednotlivce a přizpůsobujeme vzdělávací proces tak, aby maximálně vyhovoval dítěti. Vytváříme optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti,

podmínky k učení, ke komunikaci, k možnosti navázání přátelství a sociálních vztahů s ostatními dětmi, pomáháme k samostatnosti v rámci jeho individuálních možností. Snažíme se, aby dítě bylo plně zapojeno a využilo svůj potenciál ke vzdělávání v rámci svých možností a schopností.

4. Organizace vzdělávání

Provoz naší mateřské školy je celodenní a to od 6:30 hodin do 16:30 hodin. Přijímány jsou děti zpravidla od věku 3 let.

Ve třídě probíhá vzdělávání podle pedagogiky Marie Montessori. Ve třídě je 24 dětí v heterogenní (věkově smíšené) skupině.

Prostředí je uzpůsobeno tak, aby děti mohly být samostatné, rozvíjely své schopnosti, lépe se orientovaly a cítily se v klidu a bezpečí. Takové prostředí poskytuje nabídku a možnosti pro objevování.

Přijímací řízení probíhá v termínu daném aktuální vyhláškou MŠMT, přesný termín a podmínky jsou dostatečně předem zveřejněny na nástěnkách a internetových stránkách školy.

Naše mateřská škola uskutečňuje individuální vzdělávání v souladu s platnou legislativou.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je poskytována v souladu se školním řádem. Dle možností podporujeme přítomnost asistenta pedagoga ve třídě.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Cílem vzdělávacího programu je cítit senzitivní fáze dětí a vytvořit spontánní vzdělávání, vytvořené na míru konkrétnímu dítěti. Díky tomu může dítě objevit svůj vnitřní potenciál a využít ho do co nejvyšší míry. Děti získávají návyk pracovat s plným nasazením, trpělivě, tvořivě a s iniciativou. To vše je učíme na činnostech, které děti baví, protože mají smysl a dávají jim prostor vlastního rozhodování.

Školní vzdělávací program je připraven podle principů pedagogiky Marie Montessori. Vychází z potřeb malého dítěte, učí ho rozvíjet jeho přirozené schopnosti a smyslové vnímání.

Prostředky k dosažení cíle – plnění ŠVP

- Školní vzdělávací program
- Principy Marie Montessori
- Materiál (pomůcky) Marie Montessori
- Metodické celky
- Prožitky

5. 1. Dlouhodobé cíle

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost
- využívání metod a forem práce dané pedagogikou Marie Montessori

Prostředky k dosažení cíle rozvoje dítěte:

- dbát na polaritu pozornosti – respektovat individuální tempo osvojování nových poznatků
- nepředkládat hotové informace a vědomosti, ale nechat děti přemýšlet
- nabízet nové podněty v souladu se senzitivními fázemi konkrétního dítěte
- učit děti vyjadřovat vlastní názor a naslouchat druhým
- používat prožitkové formy učení – pokusy, vycházky, exkurze, společné akce s rodiči, atd

Metody a formy specifické pro vzdělávací program Marie Montessori:

- pozorování, záznamy a závěry z pozorování
- vzájemné hospitace
- konzultace a pedagogická rada
- práce s pomůckami Marie Montessori
- individuální, skupinové nebo kolektivní práce a projekty
- Trojstupňová výuka
- Izolace jedné vlastnosti

- Práce s chybou
- Výběr místa ke své práci

6. Vzdělávací obsah

6.1. Principy vzdělávání Marie Montessori

Principy jsou výchovné a vzdělávací prostředky, které pedagog rozeznává, respektuje a vědomě používá. Zohledňují vývojové potřeby dětí. Počítají jak s dospělým průvodcem, tak s dětmi ve věkově smíšených skupinách.

- **Absorbující duch** - Dítě poznává svět a postupně chápe zákonitosti dějů v něm. Vytváří základy své osobnosti a vlastnosti odpovídající podmínkám, v nichž se nachází. Dítě absorbuje vše ve svém okolí celistvě, později analyzuje. Vývoj probíhá v nevědomé rovině, schopnost absorbovat své okolí způsobuje přizpůsobení jedince. Vjemy se vstřebávají, ukládají a zároveň jako aktivní stavební prvky utvářejí složité psychické pochody
- **Připravené a podnětné prostředí** – charakterizují ho: estetika, čistota, bezpečnost, řád, uspořádanost a logická posloupnost, dostupnost materiálu a činností, pomůcka v jednom provedení, uzpůsobení nábytku a pracovních pomůcek dítěti, ucelenost nabídky pro rozvoj jednotlivých složek osobnosti, pedagogika je zprostředkována jako celek, základní pravidla pro fungování prostoru a skupiny
- **Řád** – Správně uspořádané prostředí, ve kterém se může dítě pohybovat. Opírá se o senzitivní období vnímání řádu. Motivuje dítě k činnosti a umožňuje mu orientovat se ve světě.
- **Princip svobodné volby a samostatnosti** – Je to instinktivní záležitost, souvisí s vnitřní motivací, zájmem, hranicemi, samostatností a zodpovědností. Dítě si samo vybírá aktivitu a pracovní místo. Uspokojení dítěte pramení z toho, že vědomě dělá to, co považuje za správné. Svobodná volba se v konečném důsledku projeví jako samostatný projev jedince v určitých hranicích. Průvodcům umožňuje pozorovat duševní vývoj a potřeby dítěte.

- **Hranice a pravidla** – vymezený prostor pro určitou činnost, osobní a pracovní prostor. Pravidla jsou důležitá pro základní fungování provozu ve třídě. Začínáme s 2 - 3 pravidly k osvojení. Pravidla jsou vytvářena společně s dětmi.
- **Princip normalizace** – Je chápána jako proces uzdravení od nežádoucího směru vývoje. Normalizované dítě se projevuje jako samostatné, vytrvalé, schopné soustředění. Jeho chování je bez velkých výkyvů, vyznačuje se dobrovolnou disciplínou a vůlí, radostí z činnosti, sociálním cítěním. Nenormalizované dítě vykazuje odchylky od normálního vývoje (neklid, nesoustředěnost, rychle se měnící chování)
- **Princip polarizace pozornosti** – 3 fáze:
 - Fáze přípravy – připravené prostředí a výběr činnosti,
 - fáze velké práce – práce s hlubokým soustředěním,
 - fáze doznívání – ukončení práce, pocit vlastního uspokojení, probíhá vlastní uvědomění a pochopení
- **Princip samostatnosti** – Dítě si osvojí sebekontrolu, probíhá osamostatňování v oblasti psychického i fyzického rozvoje. Dítě se stane postupně emocionálně i mentálně nezávislé. Zaměstnává cítění a rozum na základě vlastních zkušeností a formuje se jako jedinečná osobnost.
- **Princip Od konkrétního k abstraktnímu** – Dítě nejprve zkoumá všemi smysly a poznává konkrétní reálné věci, předměty nebo modely věcí. Potom následuje práce s obrázky, slovy či symboly. Dalším krokem je zformování a vyjádření myšlenkových pochodů dítěte.
- **Práce s chybou** – dělat chyby je přirozené. Citlivá práce s chybou umožňuje dítěti zažívat proces učení jako radostný a uspokojivý. Montessori pomůcky jsou koncipovány tak, aby dítě našlo chybu samo, tím probíhá intenzivní učení. Jeho činnost směřuje k spontánnímu rozeznávání a napravování chybného.

- **Princip pohybu** – zdokonalování pohybů jemné a hrubé motoriky. Pohyb se využívá k rozvoji myšlení, učení a zapamatování si.
- **Princip ticha a klidu** - děti se učí prožívat ticho, které jim následně přináší stav větší radosti a soustředění. Během cvičení se zklidňuje tělo, mysl, ale i duše. Tak dítě nalézá rovnováhu ve vnitřním i vnějším světě.
- **Senzitivní fáze** – jsou to období ve vývoji dítěte, která se vyznačují zvláštní citlivostí a vnímavostí k získávání určitých dovedností a zkušeností. Citlivé fáze trvají jen po určitou dobu a rychle odeznívají.
- **Osobnost učitele** – učitel je v Montessori prostředí průvodce, který provází dítě na jeho cestě za poznáním. Vytváří ve třídě připravené, harmonické a bezpečné prostředí.

6.2. Vzdělávání v mateřské škole Montessori

Tyto oblasti vzdělávání slouží jako východisko pro plánování a realizaci vzdělávání.

6.2.1. Praktický život

Do této oblasti patří všechny činnosti, díky kterým se děti dokáží postarat sami o sebe, o druhé i o své okolí. Je to nesmírně důležitá a klíčová oblast, kterou by dítě mělo objevit jako první, aby mohlo pak rozvíjet a objevovat další oblasti.

A) Cíle

- rozvíjíme pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky, koordinaci pohybu, koordinaci ruky a oka
- vytváříme zdravé životní návyky jako základ zdravého životního stylu, smysl pro pořádek
- podporujeme rozvoj zájmu o učení
- seznamujeme s pravidly vzájemných vztahů
- poznáváme pravidla společenského soužití a jejich vytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí

- osvojujeme si poznatky a dovednosti potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí

B) Vzdělávací nabídka:

- pečujeme o vlastní osobu a své tělo (např. rámy se zapínáním, zavazování tkaniček, mytí rukou, čištění bot a další)
- péče o okolí a společnost (prostírání stolu, zametání, leštění kovu, péče o květiny)
- cvičení sociálních vztahů + zdvořilostní formy chování - přijetí zodpovědnosti ve skupině (potřeba sociálního kontaktu – prosba, poděkování, omluva, zdravení, naslouchání, pomoc, slavnost a cvičení ticha).
- cvičení kontroly pohybu + cvičení ticha (rovnovážná cvičení a chůze po čáře – po elipse, rozvoj motoriky, koordinace ruka – oko, ztišení)
- další doplňující materiály

C) Očekávané výsledky učení:

- ✓ Zachovává správné držení těla
- ✓ Naplňuje své biologické potřeby
- ✓ Zvládá základní pohybové dovednosti
- ✓ Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost
- ✓ Koordinuje pohyby těla, ruky a oka
- ✓ Ovládá jemnou motoriku
- ✓ Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu
- ✓ Vyhledává příležitost k pohybu
- ✓ Zvládá sebeobsluhu
- ✓ Zvládá jednoduché úkony s různými materiály, nástroji, náradím, náčiním a dalšími pomůckami
- ✓ Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem
- ✓ Překonává fyzické překážky
- ✓ Má osvojené základní hygienické návyky
- ✓ Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky
- ✓ Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání

- ✓ Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech
- ✓ Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře
- ✓ Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami, i s využitím digitálních technologií
- ✓ Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie
- ✓ Poradí si v nové situaci
- ✓ Začlení se do skupiny
- ✓ Přijímá různé sociální role
- ✓ Ovlivňuje směřování společné činnosti
- ✓ Navazuje a udržuje dětská přátelství
- ✓ Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi
- ✓ Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu
- ✓ Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití
- ✓ Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých
- ✓ Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou
- ✓ Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami
- ✓ Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin
- ✓ Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech
- ✓ Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy

D) Klíčové kompetence

- ✓ Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost
- ✓ Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích
- ✓ Při učení využívá strategie pokusu a omylu
- ✓ Vyjadřuje se různými způsoby
- ✓ Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny
- ✓ Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace
- ✓ Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí
- ✓ Přispívá k fungování společenství v mateřské škole
- ✓ Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých
- ✓ Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat
- ✓ Odmítá nevhodné a jemu nepřijemné chování i komunikaci
- ✓ Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého

- ✓ Přichází s vlastními nápady
- ✓ Organizuje a realizuje svoje činnosti
- ✓ Spolupodílí se na společných rozhodnutích
- ✓ Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli
- ✓ Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti
- ✓ Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů

6.2.2 Smyslová výchova

Smyslové vnímání předchází rozumovému a je prostředkem spojení dítěte s vnějším světem. Dítě prochází cestou „*od uchopení k pochopení*“.

A) Cíle

- ✓ Rozvíjíme využívání všech smyslů
- ✓ rozvíjíme, zpřesňujeme a kultivujeme smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému
- ✓ rozvíjíme schopnosti sebeovládání
- ✓ rozvíjíme interaktivní a komunikativní dovednosti verbálních i neverbálních
- ✓ rozvíjíme úctu k životu ve všech jeho formách
- ✓ rozvíjíme schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznané

B) Vzdělávací nabídka

- zrak – poznávání dimenzí (růžová věž, hnědé schody, červené tyče), poznávání barev (barevné destičky, základní barvy, základní a smíšené barvy, odstíny barev), poznávání tvarů (geometrická komoda).
- hmat – vnímání povrchu, vnímání hmotnosti, vnímání teplot
- sluch- zvukové válečky, zvonky
- čich – dózy s vůněmi a pachy
- chuť – dózy s pochutinami
- prostorové vnímání – geometrická tělesa, třídění, stereognostické sáčky
- pokročilý materiál - konstruktivní trojúhelníky, barevné válečky, vrstvené tvary, binomická a trinomická krychle
- přípravná cvičení k oblasti poznáváme svět – biologická komoda, botanická komoda.
- další doplňující materiály

C) Očekávané výsledky učení

- ✓ Rozlišuje pomocí všech smyslů
- ✓ Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost
- ✓ Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi
- ✓ Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají
- ✓ Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání
- ✓ Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech
- ✓ Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů
- ✓ Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře
- ✓ Ověří správnost řešení
- ✓ Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností
- ✓ Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času
- ✓ Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy
- ✓ Sestavuje prostorové objekty podle předlohy
- ✓ Určí míru objektů a porovná je pomocí poměrování

D) Klíčové kompetence

- ✓ Při učení využívá strategie pokusu a omylu
- ✓ Klade otázky a hledá odpovědi
- ✓ Dokáže měnit cesty k dosažení cíle
- ✓ Dokončí, co započalo
- ✓ Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů
- ✓ Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti
- ✓ Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací
- ✓ Tvořivě pracuje s informacemi

6.2.3. Jazyk

Jazyk a řeč je základ veškerého sociálního života, protože umožňuje schopnost kultivované komunikace a vzájemné porozumění. Rozvíjíme slovní zásobu, komunikační schopnosti a dovednosti, rozvíjíme čtenářskou gramotnost.

A) Cíle:

- rozvíjíme koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- rozvíjíme jazykové a řečové dovednosti receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění)
- rozvíjíme komunikační dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojí si elementární poznatky o znakovém systému a jejich funkci
- rozvíjíme kooperativní dovednosti
- vytváříme základy aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění,
- rozvíjíme dovednosti umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat

B) Vzdělávací nabídka

- mluva – všeobecné obohacování slovní zásoby (říkadla, rozhovory, poslech četby, písně, divadelní představení)
- rozvoj slovní zásoby s pomocí připravených předmětů a kartiček s obrázky
- psaní, trénink ruky, ucha a oka - kovové útvary, hlásky (kontrasty, páry, stupňování), psaní (smirková písmena, pohyblivá abeceda)
- čtení – od slova k větě, funkce druhů slov, větná analýza
- vyprávění pohádek a poslech pohádek, dramatizace, zpěv, prohlížení a čtení knížek
- další doplňující materiály

C) Očekávané výsledky v učení

- ✓ Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel
- ✓ Zvládá základy grafomotoriky
- ✓ Sladí pohyb s rytmem
- ✓ Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či příběhu
- ✓ Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání
- ✓ Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech
- ✓ Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře
- ✓ Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií
- ✓ Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie
- ✓ Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči

- ✓ Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno
- ✓ Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty
- ✓ Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat
- ✓ Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově
- ✓ Rozpoznává rým, rytmičuje
- ✓ Vypráví jednoduchý děj
- ✓ Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí
- ✓ Formuluje instrukce a předává je ostatním
- ✓ Rozlišuje český jazyk od jiných jazyků
- ✓ Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu
- ✓ Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj
- ✓ Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav
- ✓ Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu
- ✓ Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními
- ✓ Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času
- ✓ Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností
- ✓ Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech

D) Klíčové kompetence

- ✓ Klade otázky a hledá na ně odpovědi
- ✓ Vyjadřuje svůj názor
- ✓ Navrhne, co potřebuje k realizaci vlastních činností
- ✓ Dokončí, co započalo
- ✓ Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi
- ✓ Vnímá chybu jako součást řešení problémů
- ✓ Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti
- ✓ Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů

6.2.4 Matematika

Předstupně matematiky – smyslové a konkrétní matematické pomůcky a materiály vedou děti k „materializované abstrakci“

Pomocí matematických materiálů rozvíjíme matematickou gramotnost a logické myšlení.

A) Cíle:

- rozvíjíme a užíváme všech smyslů
- poznáváme některé číslice a písmena, popř. slova
- vytváříme si elementárních poznatky o znakových systémech a jejich funkcí (abeceda čísla)
- rozvíjíme kooperativní dovednosti
- vytváříme základy pro práci s informacemi
- rozvíjíme pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky, ovládnání pohybového aparátu a jeho funkcí

B) Vzdělávací nabídka

- 1. skupina - počítání 0 – 10 s porozuměním
- 2. skupina – úvod do desítkové soustava , poznání kvantity a řádů 1, 10, 100, 1000
- 3. skupina - lineární počítání do 1000
- 4. skupina – základní početní operace
- 5. skupina – postupný přechod k zápisu jednoduchých čísel, příkladů
- další doplňující materiály

C) Očekávané výsledky učení

- ✓ Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, náčiním a dalšími pomůckami
- ✓ Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie
- ✓ Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi
- ✓ Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání
- ✓ Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech
- ✓ Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře
- ✓ Ověří správnost řešení

- ✓ Rozlišuje, které symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci
- ✓ Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času
- ✓ Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění
- ✓ Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenává ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů
- ✓ Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary

D) Klíčové kompetence

- ✓ Ke změnám přistupuje jako k příležitostem
- ✓ Dokončí, co započalo
- ✓ Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů
- ✓ Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti
- ✓ Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy

6.2.5 Poznáváme svět

V našem pojetí představuje integraci témat z biologie, zoologie, botaniky, zeměpisu, času a historie (tradice), informace o vědě, technice a umění. Součástí jsou také dovednosti pohybové, hudební.

Integrace oblastí a témat, zahrnutých, v poznáváme svět, pomáhají dítěti pochopit souvislosti a řád světa, vžít se a existovat v něm, najít své místo a naučit se zacházet se sebou i s okolím. Vede k přemýšlení nad světem a důležité roli člověka v přírodě.

A) Cíle

- osvojujeme si poznatky o těle a jeho zdraví, pohybových činnostech
- rozvíjíme řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivních i produktivních
- vytváříme pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a učení, podporujeme a rozvíjíme zájem o učení
- rozvíjíme kultivaci mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- posilujeme prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, mateřské škole)
- vytváříme povědomí o existenci ostatních kultur a národností

- vytváříme základy aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvíjíme úctu k životu ve všech formách
- vytváříme povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

B) Vzdělávací nabídka

- Poznávání těla a svých emocí a pocitů
- živá a neživá příroda – pokusy, skupenství vody, zvířata, rostliny
- zeměpis – vzduch, země, voda, globusy, mapa polokoulí, kontinenty,
- sluneční soustava, mapy, vlajky, roční období, mapa ČR, naše město, okolí našeho města
- svátky, významné dny a události – exkurze, vyprávění
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- pěstování pozitivních vztahů ke kultuře a umění – návštěvy divadel, koncertů, kina...
- „kosmické příběhy“

C) Očekávané výsledky učení

- ✓ Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce
- ✓ Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí
- ✓ Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory
- ✓ Orientuje se v základních emocích a pocitech
- ✓ Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám
- ✓ Navazuje a rozvíjí citové vazby
- ✓ Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění
- ✓ Vyrovná se s neúspěchem
- ✓ Rozpozná, které situace mohou a nemohou nastat
- ✓ Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání
- ✓ Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií
- ✓ Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno
- ✓ Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času
- ✓ Pojmenuje místo a zemi, ve které žije

- ✓ Spolupodílí se na udržování regionálních tradic
- ✓ Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou
- ✓ Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými
- ✓ Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu
- ✓ Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i širším prostředí – okolí mateřské školy a v obci
- ✓ Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy
- ✓ Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody
- ✓ Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi
- ✓ Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi
- ✓ Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim
- ✓ Udržuje pořádek v blízkém prostředí
- ✓ Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí
- ✓ Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit
- ✓ Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy
- ✓ Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích
- ✓ Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout
- ✓ Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a jejich používání
- ✓ Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami a v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami

D) Klíčové kompetence

- ✓ -Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje
- ✓ Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává
- ✓ Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí
- ✓ Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji
- ✓ Pojmenuje vlastní silné stránky

- ✓ Projevuje důvěru v sebe sama
- ✓ Vyjadřuje svůj názor
- ✓ Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým
- ✓ Rozlišuje vhodné a nevhodné chování
- ✓ Chová se v souladu se základními společenskými pravidly
- ✓ Dokončí, co započalo
- ✓ Oceňuje práci a úsilí druhých
- ✓ Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů
- ✓ Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozích zkušeností
- ✓ Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje
- ✓ Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí
- ✓ Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty
- ✓ Zapojuje se do tvůrčích činností
- ✓ Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních
- ✓ Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe
- ✓ Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií

7. Klíčové kompetence

Principy a filozofie metody Marie Montessori prolínají celým souborem klíčových kompetencí – viz uvedeno u jednotlivých oblastí. Jedná se:

Kompetence k učení - Montessori materiál, nabídka zajímavých témat a smysluplných činností vedou děti k radostnému objevování světa kolem sebe. Dítě se chce aktivně účastnit dění, poznávat i učit druhé, je schopné odhadnout své síly a ocenit svou práci. Učí se soustředěně pozorovat, zkoumat, objevovat, experimentovat a objevovat souvislosti.

Kompetence k řešení problémů - vedením dítěte k samostatnosti, zodpovědnosti a vytrvalosti si osvojuje návyky potřebné k řešení překážek ve vzdělávání i k řešení běžných životních situací. Dítě je schopné citlivě vnímat okolí, dodržovat společně utvořená pravidla. Nebojí se zkoušet nové věci, používá logické postupy, zkouší a experimentuje. Využíváme Montessori materiál, běžné situace v MŠ, dialog.

Kompetence komunikační - dítě má možnost svobodného projevu v rámci pravidel při společné i individuální práci. V komunikaci s druhými dokáže vyjádřit své myšlenky, projevit pocity a nálady. Je schopné smysluplného dialogu, rozšiřuje si průběžně slovní zásobu, zvládá průpravná cvičení pro čtení a psaní. Využíváme dialog při skupinové práci, denní komunikaci mezi dětmi i dospělými – správný vzor učitele, cílená jazyková činnost, práce s informacemi a materiál Montessori.

Kompetence osobnostní a sociální- dítě je schopné se samostatně rozhodovat a je si vědomé důsledků svého jednání. Uvědomuje si potřeby své i ostatních, umí je vyjádřit i bránit. Zdravá sebedůvěra mu umožňuje být tolerantní k druhým, dokáže pomoci slabším. Napomáhají tomu cvičení ticha a komunitní kruh na elipse, správný vzor učitele, společné činnosti.

Kompetence k občanství a udržitelnosti - dítě je schopné pečovat o sebe i své okolí, dbá na své zdraví, není mu lhostejné prostředí, kde pobývá. Chápe a spoluvytváří pravidla příjemného soužití s ostatními. Je zodpovědné ve svém jednání, umí si zorganizovat svou činnost, dokončit ji i zhodnotit výsledek. Respektuje druhé. Využíváme filozofii a principy Marie Montessori – komunitní kruh, mravní principy – výchova k míru, práce v heterogenní skupině, respekt k sobě, druhým i skupině. Vzorem je osobnost učitele a všech průvodců dětí.

Kompetence kulturní - Dítě přijímá kulturní a uměleckou rozmanitost ve společnosti, vyjadřuje se uměleckými prostředky.

Kompetence digitální - Dítě se seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií. Rozvíjí své inforatické myšlení.

Kompetence k podnikavosti a pracovní - Dítě rozvíjí své nápady, využívá příležitosti, reaguje na změny. Vytváří si základy pracovních dovedností a vztah k práci.

8. Evalulační systém a pedagogická diagnostika

Evaluační proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek vzdělávání, realizovaný uvnitř mateřské školy. Na základě zjištěných poznatků můžeme navrhnout a provádět úpravy. Evaluační vlastně porovnáváme napsaný školní program s tím, jak vzdělávání probíhá v praxi. Informace

potřebné k evaluaci sbíráme a zpracováváme pravidelně a systematicky viz tabulka Evaluační systém. V montessoriovských školách je každodenní pozorování dětí a jejich činností nezbytnou a neoddelitelnou součástí pedagogického procesu. Tato každodenní a systematická pozorování učitelkám umožňují také zachytit u dítěte případné problémy či nedostatky a včas zajistit další odbornou pomoc. Veškeré písemné záznamy o dětech jsou důvěrné a přístupné pouze pedagogům, popřípadě rodičům. Tato pozorování, záznamy využívají učitelky při své každodenní práci, při tvorbě individuálního vzdělávacího programu, pro komunikaci s dítětem, pro informaci rodičům a neformální spolupráci s nimi. Obecným cílem evaluace v mateřské škole je zjistit, zda škola plní své úkoly a funkce podle vzdělávacího programu školy v součinnosti s RVP PV. Nejdůležitějším kritériem je pak to, zda se děti cítí ve škole bezpečně a mají plnohodnotný program, zda rodiče jsou s fungováním školy spokojeni a zda pedagogičtí pracovníci mají radost ze své práce. Zpětnou vazbou pro celou mateřskou školu je to, zda mají rodiče o naši školu zájem. Dlouhodobě zájem rodičovské veřejnosti převyšuje kapacitní možnosti naší MŠ.

Předmět evaluace	Metody a techniky	Časový plán	Odpovědnost
Soulad ŠVP s RVP PV	konzultace a pedagogické porady	při legislativních změnách zásadní změny v mateřské škole	ředitel školy pedagogičtí pracovníci
Plnění dílčích cílů	vzájemné hospitace hospitace	Průběžně	všichni pedagogičtí pracovníci ředitel školy
Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání	hospitace zápisy do třídní	průběžně pravidelně	ředitel školy všichni pedg.

	knihy		pracovníci
	třídní program a práce dětí	průběžně	všichni pedg. pracovníci
Práce učitelů	hospitace	průběžně	ředitel školy
	třídní kniha	průběžně	zástupkyně ředitele
Progrese dětí	pozorování	průběžně	učitelé
	záznamy o práci s Montessori materiálem	průběžně	učitelé
	portfolia	průběžně	učitelé